

ชื่อวิจัย การพัฒนาแบบจำลองระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระยะที่ 2
ชื่อนักวิจัย รศ.ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รศ.ดร.ภิญญา รุ่งโรจน์วิชัย สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปีที่วิจัยเสร็จ 2562

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ 2) ทดสอบคุณภาพของแบบจำลองระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และ 3) ให้ข้อเสนอแนะแนวนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบทดลองปฏิบัติการ ได้จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอลานสกา เทศบาลตำบลขุนทะเล เป็นพื้นที่ต้นแบบ และเทศบาลตำบลลานสกาเป็นพื้นที่ขยาย การประเมินความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ ตัวอย่างเป็นครอบครัวที่มีผู้สูงอายุในพื้นที่ต้นแบบ 200 ครัวเรือน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบประเมินความเหลื่อมล้ำทางสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การทดสอบคุณภาพของแบบจำลองระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประยุกต์เพียง 1 กลไกขับเคลื่อนของแบบจำลองดังกล่าว คือ การวิจัยชุมชนเพื่อชุมชน แปลงสู่การจัดทำโครงการฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการเพื่อทดสอบคุณภาพของแบบจำลองระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เทศบาลตำบลขุนทะเล และคณะกรรมการโครงการฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เทศบาลตำบลลานสกา กลุ่มที่ 2 ครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลขุนทะเล จำนวน 1,524 ครัวเรือน และเทศบาลตำบลลานสกา จำนวน 248 ครัวเรือน เครื่องมือวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ และ ฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ และร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า 1) ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมในระดับปานกลางเหมือนกันทั้ง 3 ด้าน โดยด้านสวัสดิการสังคมมีความเหลื่อมล้ำมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามลำดับ 2) การทดสอบคุณภาพของแบบจำลองระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยใช้ฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ที่อยู่ของฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำเทศบาลตำบลขุนทะเล คือ https://docs.google.com/forms/d/1lpjZ_W1k6DAUQ6pisJ4aNduK7ZWzh0kk-2s-upa3L8Y/edit?ts=5b4042d1 เทศบาลตำบลลานสกา คือ homepage <https://docs.google.com/forms/d/1ydk6zD2TfwCqzfBnKnA7wwDZ7-z67m9jE55xebD3Nfw/edit> ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ประกอบด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้สูงอายุ ส่วนที่ 2 ข้อมูลครอบครัวของผู้สูงอายุ ส่วนที่ 3 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับเพื่อนบ้านและสมาชิกในชุมชน และ ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ฐานข้อมูลประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่และร้อยละ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกราฟ พื้นที่ขยายได้รับการถ่ายทอดด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบ ซึ่งดำเนินการประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับพื้นที่ต้นแบบ 3) แนวนโยบายในการประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ พื้นที่ระดับเทศบาลสามารถดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำได้เอง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งมีประโยชน์ในการเป็นเครื่องมือจัดทำเทศบัญญัติ และบริหารจัดการสวัสดิการสังคมและสวัสดิการชุมชน ที่สามารถลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมทั้งช่วยลดการใช้งบประมาณจัดสวัสดิการสังคมแบบถ้วนหน้า ในบางโปรแกรมที่ไม่จำเป็นต้องจัดแก่ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุแบบถ้วนหน้า

คำสำคัญ ระบบสวัสดิการสังคม ครอบครัว ผู้สูงอายุ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

Research Title A Development of Social Welfare System for Families with Elderly to Reduce Social Inequality, The Second Phase

Researcher Associate Professor Dr. Ampairat Aksornprom, School of Human Ecology, STOU

Associate Professor Dr. Krisana Rungrojwanich, School of Agriculture and Cooperative, STOU

Research Year 2019

Abstracts

The objectives of this research were following: to 1) evaluate the social inequality of families with elderly, 2) test the quality of model of Social Welfare System for Families with Elderly to Reduce Social Inequality, and 3) recommend the policy guideline for delivering social welfare to families with elderly to reduce social inequality.

This research used a participative experimental research methodology. In Province; Nahorn Sri Thammarat, District; Lansaka, Khunthalea Subdistrict Municipality, and Lansaka Subdistrict Municipality was selected as a prototype area and a magnified area, respectively. In evaluated social inequality of families with elderly, the sample was 200 families with elderly. The instrument was an interview form to evaluate social inequality of families with elderly. In testing the quality of model of Social Welfare System for Families with Elderly to Reduce Social Inequality, one propelled mechanism; the research community for the community, was adapted to a program namely, Families with Elderly Data Base to Reduce Social Inequality. The 2 groups samples were Program Propelled Committee of testing the quality of model of Social Welfare System for Families with Elderly to Reduce Social Inequality of Khunthalea Subdistrict Municipality and Lansaka Subdistrict Municipality, and 1,524, 248 Families with Elderly in both areas. The instruments were families with elderly survey form, and Families with Elderly Database to Reduce Social Inequality. Data were analyzed with frequency, per sent, and content analysis.

The research result found that: 1) families with elderly had all 3 dimensions of social inequality at the moderate level. The most inequality was social welfare dimension, and economic dimension and human dignity were respective. 2) In testing the quality of model of Social Welfare System for Families with Elderly to Reduce Social Inequality, Families with Elderly Database to Reduce Social Inequality homepage of Khunthalea Subdistrict Municipality was https://docs.google.com/forms/d/1lpjZ_W1k6DAUQ6pisJ4aNduK7ZWzh0kk-2s-upa3L8Y/edit?ts=5b4042d1 and Lansaka Subdistrict Municipality was <https://docs.google.com/forms/d/1ydk6zD2TfwCqzfBnKnA7wwDZ7-z67m9jES5xebD3NFw/edit>. Both Families with Elderly database composed 4 parts data, which were an elderly, a family of elderly, an interaction between a family with elder and neighbors and community, and suggestion. Databases automatically processed and analyzed the data, which presented with frequency and per sent graph. The magnified area was transmitted how to by learning and exchanging with prototype area. Both areas had an achievement. 3) The policy guideline for adapted Families with Elderly Data Base to Reduce Social Inequality in delivering social welfare to families with elderly, local areas should arrange their own Family with Elderly Data Base with the participation of all sectors in the community. Family with Elderly Database utilized a tool for local policy making, social and community welfare administration. It not only reduce social inequality but also save budgets in unnecessary social welfare for all program.

Keywords Social welfare systemy, Family, Elder, Social inequality